

Kwakbollen kweken

Toen ik klein was gingen we op vakantie naar een zomerhuisje, per trein. Mijn broer, bioloog in de dop, had een melkfles met kikkervisjes mee. Die moesten immers ook in de vakantie verzorgd worden. De conducteur sprak hem aan met: "Zo, jong, heb jij kwakbollen?" Het voorspelbare gebeurde. Natuurlijk viel de fles om en de passagiers, inclusief een keurig geverfde dame en de conducteur hielpen eendrachtig mee om de kwakbollen te redden.

Tekst: Machteld Klees

Zulke avonturen zijn heel herkenbaar, kinderen sjouwen heel wat af met potten vol kikkerdril en -visjes. Toch valt het lang niet mee om kikkervisjes goed op te kweken. Volgens de boekjes gaat dat bijna vanzelf. In het eitje ontwikkelt zich een kommavormig embryo, het jonge kikkervisje verlaat het ei, ontwikkelt netjes achter- en voorpootjes, de staart valt af enzovoorts.

In werkelijkheid ligt overbevolking, zuurstoftekort en verkeerd of teveel voedsel op de loer. Daarom hierbij een aantal tips om ervoor te zorgen dat het inderdaad de leuke en intens beleefde ervaring wordt zoals die bedoeld is.

Het begint al bij de plas of sloot. De

verleiding is groot, zeker temidden van de rijkdom van een plas barstensvol dril, om flink wat mee te nemen. Een klein handje, zo groot als een kippe-ei, is echter ruim voldoende. Door overbevolking mislukt het project vaak. Neem een emmertje, of flinke pot mee om het dril onder water te vervoeren.

Verzorging

Vul de bak met water van de herkomstplek en verschoon het daar eventueel ook mee. Hoe minder verschil in watersamenstelling hoe beter. Zorg voor wat waterpest in de bak. Deze plantjes produceren zuurstof. Bovendien groeien er algen op, voedsel voor de eerste da-

gen. Neem de bak niet te klein, dan schommelen de omstandigheden minder. Plaats de bak in het licht maar niet in de zon en niet vlak bij de verwarming. Warm water kan minder zuurstof bevatten dan koud water. De temperatuur mag rond de 20° C schommelen.

Na ongeveer een week komen de kikkervisjes uit het ei. De eerste dagen hebben ze aan de eirestanten en vervolgens aan de algen die op de waterplanten zitten voldoende voedsel. Na een dag of drie wordt het tijd om ze te gaan voeren. Hier voor is een plakje komkommer, tomaat of een blaadje sla geschikt. Na nog een paar dagen kunnen ze overschakelen op visvoer. Let op dat

(foto: Hanneke van Vuure)

er geen etensresten in de bak blijven liggen. Voer dus vooral niet teveel. Vaak gaat het mis als de kikkervisjes groeien. Dan ontstaat er soms opeens massale sterfte. Meestal is dan zuurstofgebrek of rottend voedsel de oorzaak. Zuurstofgebrek treedt op door te warm water en door overbevolking. Maak de bak regelmatig schoon. Voer op de bodem kan weggehaald worden door te hevelen. Neem hiervoor een stuk tuinslang van ongeveer 75 cm. Houd één eind op de bodem van de bak, zuig aan het andere eind tot er water uitkomt, nu gauw lager dan de bak houden en het water in een

emmer laten lopen. Door de slang over de bodem te bewegen kun je 'stofzuigen'. Vervang eventueel een deel van het water, dat geeft meteen weer nieuwe zuurstof.

Grote veranderingen

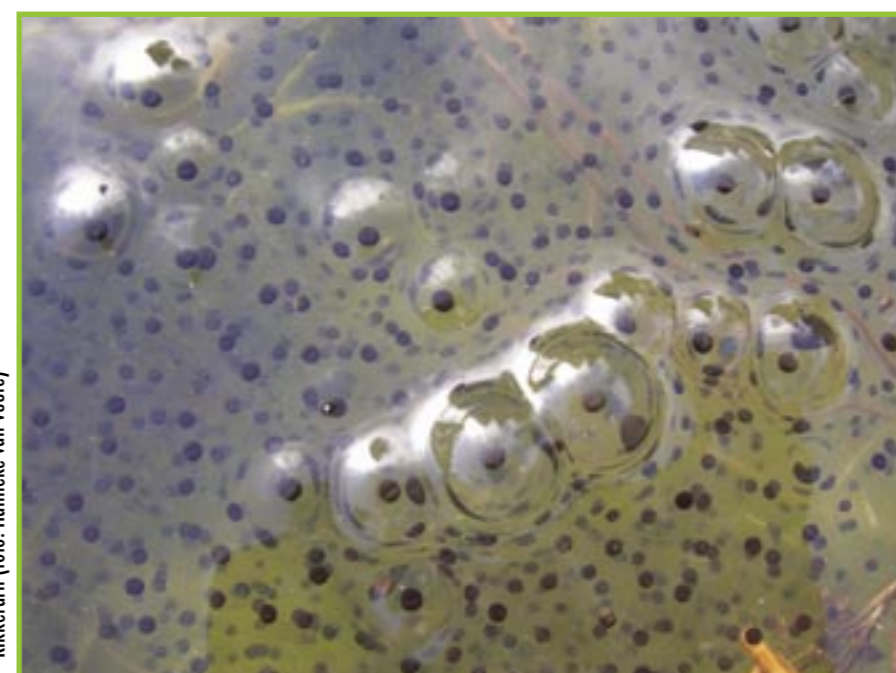
Als de kikkervisjes pootjes beginnen te krijgen ontwikkelen zich ook de longen. Ze stappen over van kieuwademhaling onder water naar longen boven water. Daarom moeten de kikkervisjes vanaf nu de gelegenheid krijgen om op het land te komen. Ze kunnen verdrinken als er geen rustgelegenheid is buiten het water. Een steen die boven water

uitsteekt, een schuingezet plankje, of een drijvende waterplant zoals kikkerbeet is al voldoende. Niet alleen de ademhaling verandert. Het raspande mondje uit de larventijd maakt plaats voor een kikkerbekje. Tijdelijk stoppen ze met eten en teren op de staart die nu begint te verdwijnen. Vervolgens worden het vleeseters en eten ondermeer watervlooien, rode muggenlarven en vissenvoer. Ook fruitvliegjes, gekweekt op een stukje appel, zijn een tractatie.

Vrij laten

Als er vier pootjes zijn en de staart is verdwenen, dan is de metamorfose van water- naar landdier voltooid. Let op: de jonge kikkertjes zijn heel licht en zijn zelfs in staat om tegen de wand van de bak op te kruipen. Een deksel erop dus. Dit is het moment dat de jonge kikkertjes vrij gelaten moeten worden. Doe dat op de plaats waar het dril vandaan kwam.

Wie de metamorfose liever in de vrije natuur ziet, kan heel goed regelmatig naar een geschikt watertje gaan en met een schepnet wat kikkervisjes vangen en in een bakje bekijken. Daarna loslaten en regelmatig herhalen.

Kikkerdril (foto: Hanneke van Vuure)

Kikkers en de wet

Alle Nederlandse amfibieën zijn volgens de wet beschermd. Dit houdt in dat ze niet gevangen of verplaatst mogen worden. Het is echter wel toegestaan om eitjes van de groene kikker en bruine kikker voor educatieve doeleinden op te kweken tot kikkervisjes en kikkertjes. Na de gedaanteverwisseling moeten de kikkertjes weer worden vrijgelaten op de plek waar ze vandaan komen. Het houden van volgroeide kikkers is verboden.

